1893 80 років 1973 Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 229. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 15-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1973 No. 229. VOL. LXXX.

Сенатор Павло Юзик виступав в Ситі Коледж в Ню Йорку

Ню Йорк (В. Л.). — В середу, 12-го грудня ц. р. сенатор Павло Юзик, заступник головного предсідника УНСоюзу на Канаду виступив в Нюйоркському Ситі Коледжу з доповіддю-лекцією в департаменті етнічних студій на тему: „Етнічні групи в Канаді". Присутніх на лекції було понад 60 студентів різних національностей, які студіюють і цікавляться проблемами етнічних груп на американському континенті. Сенатора П. Юзика представив студентам проф. д-р Петро Гой, професор цього Коледжу та керівник курсу етнічних студій в ньому.

В 45-хвилинному докладі сенатор Юзик з'ясував в першу чергу концепційну побудову Канади з поясненням ролі поодиноких національних груп, включаючи й такі домінуючі групи, як французи і англійці, пояснив структуральну побудову канадського уряду і його відношення до цих груп, включаючи до лекції і такі справи, як шкільництво, економічні проблеми, мови, культурні відмінності поодиноких груп, можливості студій на канадських університетах і допомога студіюючій молоді. Лекцію сен. Юзик закінчив порівнавши обидвох державних систем, американської і канадської. Опісля студенти ставили сенаторові ряд запитів, на які він давав відповіді. Питання і відповіді продовжувались опісля в кафетерії коледжу, куди майже всі присутні перейшли після лекції. До них долучився ще проф. Василь Лучків, директор Ракланд Комюніті Коледжу, дружина сенатора і пані Марія Лисогір, дружина головного предсідника УНСоюзу.

Після обіду сенатор Юзик в товаристві д-ра П. Гоя і д-ра В. Лучкова відвідали президента Ситі Коледжу Роберта Маршака і відбули з ним довшу розмову. Предметом розмови і дискусії була справа тіснішої співпраці між Канадою і ЗСА в площині технічно - науковій. В розмові взяли участь також два заступники президента Коледжу.

Це не була перша зустріч сенатора П. Юзика з студентами в департаменті етнічних студій. Деяким з них Сенатор допомагав в минулому в писанні дизертаційних праць і мав з ними тісний контакт.

Карльос Перез обраний президентом Венесуелі

Каракас. — Карльос Андрес Перез, кандидат Партії Демократичної Дії, яка досі становила офіційну опозицію у венесуельському парляменті, був обраний на 5-го з черги президента цієї південноамериканської країни. Хоч голосування відбулося ще в неділю, 9-го грудня, то остаточний вислід цих виборів став відомий щойно в середу, 12-го грудня, бо щойно тоді остаточно закінчено обчислення голосів. Карльос Перез одержав 48 відсотків голосів, а за Лоренсом Фернандезом, кандидатом Соціял Християнської партії, яка досі була при владі, голосувало 38 відсотків виборців.

Президент - елект Перез, який має перебрати пост в березні 1974-го року, заявив, що його Уряд виконає всі зобов'язання щодо постачання нафти своїм клієнтам. Як відомо, Венесуеля є третім з черги продуцентом нафти в світі. Тільки Саудівська Арабія та Іран експортують більше нафти від Венесуелі. Під час пресової конференції Перез заявив, що Венесуеля не плянує зменшити продукцію нафти та нафтових продуктів під час теперішньої енергетичної кризи, але також не думає збільшувати продукції. Він обіцяв продовжувати вдержувати близькі зв'язки з ЗСА, які назвав „нашим головним ринком".

Під час передвиборчої кампанії деякі круги в ЗСА побоювалися, що Венесуеля може зменшити експорт нафти до ЗСА, зменшити продукцію нафтових продуктів, або приспішити націоналізацію чужоземних нафтових фірм. Американські фірми мають великі інвестиції, близько 2 більйони долярів, у венесуельській нафтовій індустрії. У самій Венесуелі, справа націоналізації чужоземних нафтових фірм не була дуже важливим предметом обговорення, бо майже всі кандидати в останніх виборах погоджувалися, що до 1983-го року всі чужоземні нафтові фірми перейдуть у власність венесуельського уряду. Того року перестануть діяти 40-річні договори, підписані чужоземними компаніями та венесуельським урядом.

Під час пресової конференції Карльос Перез також сказав, що хоч політика президента Ніксона не завжди була корисна для країн Латинської Америки, то Венесуеля не плянує включуватися в „кампанію ненависти до ЗСА", яку пропагують деякі південноамериканські лідери, а тільки вимагає справедливого трактування економічних інтересів Венесуелі з боку ЗСА.

Европу навістили сильні морози і сніговії

Париж. — У французькій столиці Парижі відбулись наради метеорологів Західньої Европи, на яких вони шукали відповіді непам'ятної зими, що окутала майже цілу Східню і Західню Европу. В деяких країнах — Австрія, Юґославія, Польща — в наслідок сильних морозів і сніговії всяке життя, головно транспорт, спаралізоване. Гостру зиму особливо відчувають в Юґославії. Деякі райони, головно міста Прізрен і Дебар, цілковито відрізані від світу і центральний уряд в Беоґраді застановляються над можливостями доставн харчів, вугілля і медикаментів літаками-гелікоптерами для рятування населення згаданих міст. В Македонії і в районах Чорногори був проголошений виїмковий стан і покликано частини армії для рятування населення. В Австрії подібна така сама ситуація. Морози в околицях Зальцбурґу досягають 30-32 нижче зера Цельзія (приблизно 22 за Фаренгайтом). Таких морозів не занотовано в цій країні від десяти років. Також в Парижі і в деяких околицях Франції температура понизилася до 15-18 ступенів нижче зера, а снігові бурі із сильними опадами снігу спаралізували транспортний рух. Навчання, з огляду на малу фреквенцію учнів, припинили публічні школи і деякі університети. Подібна ситуація панує також в Західній Німеччині, Швайцарії і частині Італії.

Саймон оголосив додаткові заходи для ощаджування пального

Вашингтон. — У четвер, 13-го грудня, Вілліям Е. Саймон, голова Федерального Енерґетичного Управління, оголосив додаткові заходи для ощаджування пального. Він також повідомив, що нові прогнози Уряду щодо браку пального трохи більш оптимістичні, ніж попередні, а саме, що постачання нафтових продуктів протягом перших трьох місяців 1974-го року зменшиться тільки на 3,271,000 бочок денно, а не на 3,461,000 бочок. Щодо можливости раціонування бензини Саймон сказав, що якщо населення Америки продовжуватиме добровільно заощаджувати пальне, то він думає, що не треба буде встановляти раціонування. Подібно висловився президент Ніксон, який виявив задоволення зі співпраці народу в поборюванні теперішньої енерґетичної кризи.

Під час пресової конференції в Білому Домі Саймон оголосив ряд додаткових заходів для ощаджування пального. Наприклад, усі крамниці, фабрики та бюрові будинки зменшать внутрішнє освітлення викрученням жарівок. Первісно ця редукція має бути добровільна, а після того, як Конгрес схвалить законопроєкт, який надавав би Президентові надзвичайні повновласті в зв'язку з енерґетичною кризою, то це обмеження в уживанню електрики стане примусовим. Саймон також запропонував, щоб на автострадах елімінувати все освітлення, але не на перехрестях і рогачках. На урядових автостоянках матимуть першість ті автомобілі, в яких приїзджає більше число осіб, а не тільки власник авта. Уряд радив бизнесам встановити таку систему й на своїх автостоянках. Голова Федерального Енерґетичного Управління також звертався до населення, щоб не вживали електричних огрівачів, включно з так званими „огрівачами ніг", які витрачають дуже багато електрики. Працівники федерального уряду мають на 20 відсотків зменшити число своїх поїздок автомобілями, а високі урядовці, крім Президента і Віцепрезидента, повинні заміняти свої великі лімузини на більш економічні, менші авта. Саймон також повідомив, що Уряд виготовляє плян, який обмежив би експорт нафти із З-СА.

Сенат схвалив фонди на державну оборону

Вашингтон. — У четвер, 13-го грудня, Сенат 89 голосами проти 2-ох схвалив законопроєкт, який на поточний бюджетовий рік призначує 73.7 більйона долярів на державну оборону. Ця сума є на 3.5 більйона менша від тієї, яку вимагав уряд президента Ніксона. Проти законопроєкту голосували лідер Демократичної більшости в Сенаті Майк Менсфілд і республіканський сенатор Марк Гетфілд з Орегону. Дискусія над цим законопроєктом тривала в Сенаті тільки 4 години. Раніше такі дискусії тривали тижні, а часами й довше. Політичні коментатори твердять, що скоре схвалення останнього оборонного бюджету спричинене тим, що законодавці зрозуміли небезпеку з боку Совєтського Союзу, яку підтвердила недавня війна на Близькому Сході. Коментатори зазначують, що Сенат майже без змін прийняв законопроєкт, який тільки два дні тому пройшов через Сенатську бюджетову комісію. Раніше цілий Сенат переважно впроваджував зміни в проєкті, який був переданий цією комісією. Тепер законопроєкт піде до спільної комісії обох Палат Конґресу для полагодження різниць, бо Палата проголосувала призначити коло 900 мільйонів більше на оборону, ніж Сенат.

Спільна Сенатська Комісія розгляне податкові звідомлення през. Ніксона

Вашингтон. — Конґресмен Вілбур Мілс, голова Спільної Конґресової Комісії для справ податків, повідомив, що ця комісія переведе аналізу „всіх аспектів" податкових звідомлень президента Ніксона за останніх 4 роки, а не обмежить свого слідства тільки до двох спірних пунктів, про що просив Президент. Конґресмен Мілс сказав, що після 2-годинної наради Комісія (6 демократів і 4 республіканці) дійшла до висновку, що було б неможливо перевірити тільки частину податкового звідомлення й тому Комісія розглядатиме податкові звідомлення президента Ніксона в цілості.

У суботу, 8-го грудня, президент Ніксон, оприлюднивши документи про свої особисті фінансові справи, звернувся до цієї Спільної Конґресової Комісії, щоб вона перевірила, чи він повинен був у двох випадках заплатити вищі податки. Він тоді заявив, що хоч Податкова Служба не квестіонувала його податкових звідомлень, він підчиниться рішенню Спільної Комісії та заплатить додаткові податки, якщо так постановить Комісія. Адвокати президента Ніксона обчислили, що в такому випадку Президент мусів би заплатити 267 тисяч долярів додаткового податку.

Один спірний пункт, в справі якого Президент звернувся до Спільної Комісії, стосується продажу землі в Сан Кліменте. Один книговод президента Ніксона твердить, що Президент в 1970 році не мав прибутку з цього продажу, а інший підтвердив, що на цьому продажі президент Ніксон заробив 117,000 долярів, але не заплатив жадного податку з цього заробітку. Другий спірний пункт це те, що за 1970-ий рік президент Ніксон заплатив тільки 792.81 федерального податку, а за 1971-ий тільки 873.03 ,тобто стільки, скільки платить особа, яка заробляє 8.000 дол. річно, а Президент заробляє 200,000 дол. річно та одержує в додатку 50,000 на видатки. Президент пояснив ці низькі податки тим, що від своїх заробітків міг відчислити 576,000 дол. за передання Державному Архівові всіх документів з часу, коли він ще був віцепрезидентом ЗСА. Але виринуло питання, чи президент Ніксон передав ці документи перед 25-им червня 1969-го року, чи після цієї дати, бо 25-го червня почав діяти закон, який забороняє такі відчислення.

Д-Р АНАТОЛЬ БЕДРІЙ ВИСТУПИТЬ В НЮ БРОНСВІКУ

Довголітній редактор тижневика „Шлях Перемоги" в Мюнхені,, д-р Анатоль Бедрій, виголосить в неділю, 16-го грудня ц. р. о год. 4-ій по полудні в парафіяльній залі при 21 Гулден вулиця в Ню Бронсвіку, Н. Дж. доповідь на тему „Шестидесятники про націю". Після доповіді будуть запити і дискусія. Доповідь уряджує 33-ій Відділ ООЧСУ.

Єгипет і ЗСА узгіднили позиції щодо женевської конференції

Каїро. — Хоч у політичних колах Єгипту і ЗСА досить песимістично оцінювано реальні наслідки повторної візити Генрі Кіссінджера у Єгипті, песимістичні передбачування не справдилися, бо Генрі Кіссінджер не тільки зустрівся з „теплим" привітанням з боку єгипетського президента Анвара ель-Садата, але зумів узгіднити з ним ряд процедуральних і засадничих питань, які стосуються недалекої женевської конференції. В першій мірі досягнуто погодження, що женевська конференція має зайнятися питанням повного применення умов перемир'я між Ізраїлем та Єгиптом в тому справою відтягнення військ на позиції з 22-го жовтня ц. р. Як відомо, це питання є дуже критичним для переговорів і стало причиною зірвання розмов, які велися між військовими представниками Єгипту та Ізраїля на 101 кілометрові на шляху Суез-Каїро.

Закінчивши розмови з президентом Садатом, Г. Кіссінджер зустрівся ще з совєтським амбасадором в Єгипті Владіміром Віноградовим, а також з амбасадорами Англії і Франції, щоб поінформувати їх про хід розмов. Згідно з заявою речника Державного секретаря, розмови Кіссінджера з президентом Садатом були „незвичайно конструктивні".

З Каїро Г. Кіссінджер виїхав 14 грудня до Ріяду, столиці Савдійської Арабії, де зустрівся з королем Файсалем. Перед поворотом до Женеви, де Кіссінджер візьме участь у відкритті переговорів між Ізраїлем та Єгиптом, Сирією і Йорданією, він мав відбути розмови з лідерами Сирії, Йорданії та Ізраїля.

Курт Вальдгайм буде очолювати арабсько-ізраїльську конференцію

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — На засіданні Ради Безпеки ОН представники ЗСА та СССР повідомили, що вони погодилися, щоб головою конференції між Ізраїлем та арабськими державами, яка починається в Женеві 18 грудня, був генеральний секретар ОН Курт Вальдгайм. Таке узгіднення між ЗСА та СССР викликало загальне задоволення серед членів ОН, бо в цей спосіб скріпляється конструктивна роля ОН у міжнародній політиці.

Коли йдеться про саму конференцію, то ще не всі спірні питання, які з нею в'яжуться, розв'язані. Багато залежить від вислідів поїздки Генрі Кіссінджера на Близький Схід, куди він прибув 13 грудня. Він матиме розмови з лідерами Альжирії, Єгипту, Сирії, Йордану та Ізраїля і буде намагатися допровадити до погодження всіх заінтересованих сторін взяти активну участь у конференції. Про трудноці говорить цей факт, що серед єгипетських політичних кіл зростає недовір'я до Кіссінджера, мовляв, він спричинився до невиразного зформулювання тексту договору про перемир'я, у висліді якого Ізраїль по сьогодні не почав відтягати своїх військ на позиції з 22 жовтня. Деякі єгипетські лідери просто закидають Кіссінджерові діяння „зі злим наміром", по лінії інтересів Ізраїля.

ЗСА відновлять дипломатичні взаємини з Альжірією

Альжір. — Зустріч державного секретаря ЗСА Генрі Кіссінджера з альжірським президентом Гуарі Бумедьєном 13 грудня увінчалася подвійним успіхом: Альжірія погодилася активно підтримати плян мирних переговорів між Ізраїлем, Єгиптом, Сирією та Йорданом в Женеві, а також відновити зірвані перед шести роками дипломатичні взаємини із З'єднаними Стейтами Америки. В Альжірі Кіссінджер зупинився всього на кілька годин у переїзді з Лондону до Каїро. Ніяких змін у нафтовій політиці Альжірії не передбачається, радше навпаки, президент Бумедьєн в розмові з Кіссінджером підтвердив рішення альжірського уряду продовжувати політику нафтового ембарґо до часу, поки Ізраїль не звільнить арабських територій. Втрати Альжірії у висліді обмеження видобування нафти уряд вирівнає з допомогою вищих цін за нафту. Як відомо, Альжірія експортувала яких 20 відсотків своєї нафтової продукції (8-10 мільйонів тонн) до ЗСА. На альжірську нафту є особливий попит, бо вона має в собі дуже мало сірчастих складників. Засадничо, альжірський уряд є зацікавлений у співпраці з ЗСА, а в першій мірі хотів би діставати від ЗСА кредити на технічну допомогу в розбудову своєї країни. По закінченні розмови Кіссінджера з Бумедьєном, альжірський міністер закордонних справ заявив, що Альжірія у взаєминах з ЗСА знайшлася „на зворотному пункті", Одночасно він з великим признанням висловився про Кіссінджера, мовляв, в нього є „почуття відповідальности у намаганні лагодити важкі проблеми Близького Сходу".

Два члени нюйоркської леґіслятури обвинувачені за надуживання

Ню Йорк. — У середу, 12-го грудня, спікер нюйоркської стейтової Асамблеї Перрі Дурея та лідер Республіканської більшости в цій Асамблеї Джон Кінґстон були формально обвинувачені за надуживання під час минулорічної виборчої кампанії. Цим двом республіканцям закидають причетність до широкозакроєного пляну нелеґально вплинути на виборців, щоб запевнити перемогу кандидатів Республіканської партії. Згідно з обвинуваченням, Республіканський виборчий комітет в стейтовій Асамблеї мав нібито за згодою Дуреї та Кінґстона створити та фінансувати нелеґальний Комітет Дії Ліберальної Партії, який висилав, не маючи на це дозволу Ліберальної партії, заклики до членів Демократичної партії, щоб вони голосували за кандидатом Ліберальної партії, а не Демократичної. Ці заходи мали на меті поділити опозиційні голоси між двома партіями та запевнити перемогу республіканських кандидатів. Речник Дуреї заявив, що Дурея ніколи не нарушував виборчих законів стейту Ню Йорк і що вимагає якнайскорішого полагодження справи, а також сказав, що спікер певний, що коли всі факти стануть відомі, то його непричетність до цієї афери буде доказана. У четвер, 13-го грудня спікер Дурея та асемблімен Кінґстон заявили в суді, що вони не винні.

ІВАНА СВІТЛИЧНОГО ВИВЕЗЛИ ДО ПЕРМСЬКИХ ТАБОРІВ, АРЕШТИ І ПЕРЕСЛІДУВАННЯ В УКРАЇНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Іван Світличний

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Згідно з наспілими вістками з України, Івана Олексійовича Світличного в листопаді ц.р. перевезли з внутрішньої тюрми КГБ на вул. Короленка у Києві до табору в Чусовському районі, Пермської области. Ще в березні 1973 р. Світличного засудили на 7 років ув'язнення і 5 років заслання. Під час слідства і після засуду органи КГБ різними засобами, включно з переслідуванням його родини, намагалися заломати Світличного. Вони також пробували використати його поганий стан здоров'я. Світличний від років хворіє на погану циркуляцію крови.

В серпні, вересні і жовтні ц.р. органи КГБ особливо сильно заходилися біля Ів. Світличного. Пробували переконати про недоцільність ставлення опору. Вони хотіли добитися від нього заяви, подібно, як це вони зробили з Іваном Дзюбою й іншими. В пермських таборах перебувають також Іван Кандиба та Ігор Калинець, а також українці, засуджені на 25річні ув'язнення, напр., Євген Пришляк, якому ще далі відмовляють одержувати листи від брата в Канаді.

Переслідування, що почалися ще весною 1973 р. на Львівському університеті, продовжуються. Більшість звільнених студентів забрали в армію, а студента української філології Зоряна Попадюка засудили на 7 років ув'язнення.

Літом 1973 р. арешти молоді захопили більші міста Західньої України. Як причину подають викриття демократичних груп молоді, які були причетні до видавання і поширювання публікації „Поступ".

Репресії продовжуються також в Одеській області. Москва дала П. П. Козирю, першому секретареві Одеського обкому, особливі повновласті для боротьби з „буржуазними націоналістами". У висліді прийшло до нових арештів, звільнень з праці, усунення з партії та скріпленого русифікаційного тиску.

Нахабна політика російських шовіністів викликає щораз то більше обурення в народі ,головно серед молоді. В серпні 1973 р. в Києві мали місце студентські протести, в яких висувалися домагання припинити русифікацію і зокрема забрати з Київського Державного Університету російських викладачів.

ЦК КПСС схвалив господарський плян і бюджет

Москва. — Чергова пленарна сесія Центрального комітету Компартії СССР винесла постанови щодо господарського пляну СССР на 1974 рік та схвалила проєкт державного бюджету, які відтак будуть передані до формальної апробати Верховній Раді міністрів СССР, голова Державного пляну СССР Н. К. Байбакова „Про державний плян розвитку народного господарства СССР на 1974 рік" і міністра фінансів СССР В. Ф. Гарбузова „Про державний бюджет СССР на 1974 рік". На пленумі „з більшою промовою" виступив генеральний секретар КПСС Л. І. Брежнєв. Над доповідями була переведена дискусія, після якої обидва проєкти плянів були затверджені.

Газета „Правда" з 12 грудня пише, що пленум ЦК КПСС закінчив роботу 11 грудня, схвалюючи постанову, в якій говориться, що він „цілком і повністю одобрює діяльність Політбюро ЦК КПСС по лінії здійснювання постанов XXIУ з'їзду партії в ділянці внутрішньої і зовнішньої політики, становище і висновки, з'ясовані у виступі генерального секретаря ЦК КПСС товариша Л. І. Брежнєва на цім пленумі". Далі ЦК КПСС ствердив, що „виконання і перевиконання пляну 1974 року буде мати вирішальне значення для успішного завершення п'ятирічки в цілому, створить умови для дальшого росту економічного потенціялу країни, підвищення матеріяльного доброї культурного рівня народу". пом товариша Л. І. Брежнєва".

Звідомлення Н. Байбакова виявило, що совєтському режимові не пощастило з виконанням пляну останньої п'ятирічки, бо в загальному господарство СССР виявило виконання пляну всього на три четвертих кінцевих показників, передбачених п'ятирічним пляном. В цьому році відстає видобування нафти і природного газу і серйозні недоліки виявилися на відтинку продуктивности праці. Загальний зріст в господарстві на 1973 рік тільки досягнув 6.3 процентів, в той час, коли за пляном цей зріст мав досягнути 7.2 проценти. Додатково, коли йдеться про плян на 1974 рік, то згідно з заявою Байбакова, треба було передбачений п'ятирічним пляном плян на 1974 рік ревідувати, зменшуючи окремі показники. Це у свою чергу вплине на дальше недовиконання п'ятирічного пляну. У пляні на 1974 рік наголос покладений на споживчий сектор у противагу до важкої промисловости. Зріст виробництва споживчих продуктів передбачений на 7.5 процентів, а важкої промисловости на 6.6 процентів. Загальний зріст виробництва у промисловості зменшений, порівняно до оригінального п'ятирічного пляну, з 8.6 до 6.5 процентів. Передбачено також зменшення національного доходу з 7.2 до 6.5 процентів. Сільське господарство має виявити зріст на 6.4 проценти подібно як у цьому році. За інформаціями Байбакова, в СССР були в 1973 році рекордні жнива, які дали 220 мільйонів метричних тонн зерна. Успішним був також збір бавовни, який досягнув 7.6 мільйонів метричних тонн.

Бюджет на 1974 рік передбачає обниження у видатках на військові цілі, але, як звичайно, багато того роду видатків є розміщені по інших секторах, як наприклад, машинобудівельному. Військові видатки передбачені в сумі 17.6 більйонів карбованців, порівняно з 17.9 більйонами карбованців в 1973 році.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Плян Кіссінджера

Труднощі на відтинку співпраці західніх европейських держав із З'єднаними Стейтами Америки мають вже свою довгу історію, але вони з повною гостротою виявилися відносно недавно у зв'язку з енергетичною кризою і арабським нафтовим ембарго. Це правда, що ні одна европейська держава, включно з Францією, не були заінтересовані в тому, щоб позбутися американської військової охорони проти можливої совєтської агресії, але все таки ці самі держави не могли знайти зі ЗСА спільної мови в цілому ряді питань політичного й економічного порядку. Вислідом такої ситуації було те, що одна сторона ставила другу перед „доконані факти" в тих чи інших справах, без попередньої консультації і узгіднення. Очевидно, такий стан найдогідніший був для Совєтського Союзу, керівництво якого ніколи не переривало зусиль в тому напрямку, щоб розірвати европейсько - американський союз.

Треба оцінити як великий позитив той факт, що американський Уряд остаточно рішився вийти з ініціятивою допровадити до поправи відносин і поставити европейсько - американський союз на нових і певніших основах, враховуючи вимоги і потреби зміненої політичної ситуації у світі. Першою спробою збоку ЗСА була пропозиція зформулювати новий текст Атлянтійської хартії, тобто принципів, на яких мав би спиратися союз держав атлантійського бльоку. У міжчасі, однак, вибухла нова арабсько - ізраїльська війна, і західні держави стали в обличчі арабського нафтового ембарго з можливими катастрофічними наслідками для їхньої економіки. Під загрозою стала також економіка ЗСА і Японії, а все це разом створило пригожий ґрунт для конкретних протизаходів.

У такій ситуації на окрему увагу заслуговує далекойдуча американська ініціятива, яку в головних зарисах подав державний секретар Генрі Кіссінджер у своїй промові в Лондоні 12 грудня. Враховуючи труднощі, з якими зустрілись західні держави під сучасну пору, а в першій мірі факт енергетичної кризи, якої не можна розв'язати жадними паліятивами і яка вимагає незвичайно великих фінансових, технічних і наукових зусиль, — ця американська ініціятива щодо свого значення дорівнює відомій ініціятиві з 1947 року, коли тодішній американський державний секретар Джордж Маршалл виступив з проєктом спільного европейсько - американського зусилля для відбудови знищеної війною Европи. Як у 1947 році, так і тепер ЗСА запропонували західнім европейським державам свою фінансову і технічно - наукову допомогу, щоб спільним зусиллям не тільки розв'язати енергетичну кризу, а й створити передумови для повного унезалежнення держав, включно з Японією, від сторонніх джерел енергії.

„Плян Кіссінджера" заторкує три аспекти европейсько - американських відносин: політичний, економічно-технічний і військовий. Найважливішим в цьому пляні є готовість ЗСА визнати „рівнорядність" західніх европейських держав, об'єднаних в Европейській Економічній Спільноті. Ця Спільнота, як єдність політична і економічна, повинна бути, згідно з цим пляном, співвирішальним чинником не тільки на просторі Европи, але й у загальносвітовому укладі сил. Немає сумніву, що повна реалізація так накресленого широкого пляну співпраці західніх держав Европи, ЗСА і Японії може зберегти цілий світ від трагічних наслідків енергетичної кризи, а в політичному аспекті охоронити Захід від небезпеки совєтської агресивної політики.

Провал п'ятирічки

Доповідь голови Державного пляну СССР Н. Байбакова на Пленумі ЦК КПСС 10 грудня п. н. „Про державний плян розвитку народного господарства СССР на 1974 рік" виявляє, що, не зважаючи на ввесь натиск совєтської державної і партійної машини, п'ятирічного пляну Совєтському Союзові не пощастить реалізувати. Поминаючи цей факт, що вже перші три роки п'ятирічного пляну виявили недовиконання його на 25 відсотків, немає виглядів і на виконання пляну в 1974 році. Ця справа, як видно, цілком ясна для совєтських пляновиків, і з цих міркувань вони рішили заздалегідь обнизити плянувальні цифри та показники на 1974 рік. У загальному відношенні це ще далі обнизить виконання п'ятирічного пляну.

Особливо важливі показники щодо видобутку нафти і природного газу, з чим у совєтських пляновиків пов'язувалося багато плянів загального піднесення економіки СССР. Намічених плянів видобутку нафти і природного газу не вдалося виконати, а навіть поданим цифрам важко повірити. Справа в тому, що інакші дані щодо нафти подав недавно совєтський прем'єр А. Косиґін, який говорив про 428 мільйонів тонн нафти, а за даними „Правди" з 12 грудня видобуток нафти по кінець листопада досягнув лише 385 мільйонів тонн, або інакше до кінця року можливо досягне 420 мільйонів тонн. Знаменне також те, що за зміненим пляном передбачається сповільнення в розвитку важкої промисловости, а також промисловости в загальному. Правда, говориться про посилений розвиток споживчого сектору, але ледве чи це буде реалізовано, враховуючи той факт, що навіть за наміченим пляном така важлива ділянка як сільськогосподарська не вийде далеко поза показники минулого року, бо зріст передбачений всього на 6.4 відсотка. Залишається ще відкритим питання, наскільки підійметься купівельна спроможність совєтського робітника і колгоспника.

Проєкти господарського пляну і бюджету на 1974 рік, крім даних про стан совєтського господарства, виявляють одночасно, чому Совєтському Союзові в такій мірі залежить на західніх, а в першій мірі на величезних американських кредитах. Без них совєтська економіка не зможе рухатися вперед.

Заповідають поліпшення відносин між Англією і СССР

Лондон. — Міністер закордонних справ Англії Алекс Даґлес Гюм, повернувшись з Москви, куди він їздив з офіційною візитою на переговори з представниками Кремлю, заявив представникам преси в Лондоні, що відносини між Англією і СССР починають знову нормалізуватися. Обидва партнери погодились відбути ще декілька розмов на міністеріяльному рівні для вирішення спірних справ. Як відомо, дотеперішні відносини між Москвою і Лондоном були „холодні" у зв'язку з шпигунським скандалом і викиненням з Англії в 1971 р. 105 совєтських „дипломатів", що займалися шпигунською роботою, це зрештою роблять представники посольств і консулятів СССР в цілому світі.

Іван Кедрин

ПОЛІТИКА І НАУКА

Політика й наука завжди були, є і будуть тісно взаємно пов'язані. Люди науки терпіли внаслідку невігластва людей, але й користали з протекції тямущих. Архімед із Сиракуз на Сицилії у 3-му сторіччі перед Христом, який винайшов закон підойми, згинув, як римський вояк вдарив його палицею по голові у відповіді на просьбу не замазувати йому його рисунку на піску та не заслонювати сонця. Ґалілео Ґалілеї у 17-му сторіччі врятувався від смерти на кострі тільки тому, що покаявся за свою оборону теорії Коперника про соняшну систему всесвіту, але — зараз потім крикнув: „А всетаки крутиться!" Однак Александер Великий, сам вихованець найбільшого філософа античного світу Аристотеля, шанував науку, бо признавав, що „коли б я не був Александром, то хотів би бути Діоґеном", — філософом, що проповідував простоту життя і доказував свою теорію ділом, мешкаючи у бочці. У середньовіччі вміли настільки шанувати людей науки, що на дворі кожного володаря був офіційний хронікар - літописець. За нашої пам'яти, Гітлер узяв свою свою теорію надлюдини як звеличник філософа Ніцше і большевики поставили економіста Маркса на п'єдесталь півбога, промовчавши, очевидно, все те погане, що він писав про Росію, як і його жалюгідну короткозорість, що не передбачила робітничих спілок і колективних договорів, які геть перекреслили його теорію про неминучість робітничої революції у капіталістичних країнах...

Однаково польські, як російські вчені накоїли великого лиха Україні. Польський історик Кутшеба своєю апологією шляхеччини надхнув Сєнкевіча, який з черги своїм „Огнем і мечем" виховав цілі покоління поляків у ненависті і призирстві супроти українців. Царська офіційна „школа" істориків загарбала ввесь княжий період Руси - України, а теорію триєдиної нації кремлівські володарі поглибили й поширили, намагаючись довести до створення одного „совєтського" народу, з російською мовою і культурою. І боротьба проти фальшів про Україну й українців, ширених ворожою нам проґандою з покликуванням на псевдонаукові джерела — це одно з найперших завдань сучасної нашої вільної громади у світі, де політика й наука мусять теж бути тісно пов'язані, одна одну доповнювати й одна одній служити. Ми ж маємо перед очима приклади, як скрізь у новітніх державах професори займають найвищі офіційні становища. Науковим дорадником президента Айзенгавера був професор Ігор Кістяковський, який признавав своє українське походження та брат якого Богдан, був українським міністром. Те саме становище у президента Кеннеді займав професор Бжезінський з Колюмбійського університету. Цьогорічним мировим лавреатом Нобеля став державний секретар ЗСА Генрі Кіссінджер, професор історії Гарвардського університету — і подібних прикладів можна б наводити без числа й міри.

Отже, не йдеться про заперечування правди, якої не заперечує ні одна тямуща людина у світі, що ворожа нам наука є на послугах ворожої політики, ані теж ніхто з тямущих українців не заперечує, що українська вільна наука мусить відіграти найпершу ролю у переборенні всієї тієї неправди, яка закоренилась у чужинецькому науковому, шкільному й політичному світах про Україну й українців. Власне наука, а не поверховна словесна пропаганда. Отож, пригадувати українцям та чужинцям про Валуєва та його царських і совєтських послідовників треба теж у такій формі, щоб це не виглядало на повчання у читальні Просвіти, а тоном і стилем науки. І коли під кінець наукового з'їзду у 100-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка прочитаний проєкт довжелезної резолюції не знайшов захоплення у слухачів, а кілька критичних голосів, то не тому, що вони не погоджувались з політичним вступом до резолюції, який пригадував „абв" з історії України, а тому, що ті опоненти не могли зрозуміти: чому резолюції наукового з'їзду мають бути цілою популярною брошурою, в якій малограмотним землякам і чужинцям викладається, якто москалі переслідували український нарід і нищили його культуру, з висновком „тримаймося, не даймося". Для кого ж призначені такі резолюції? З'їзд українських науковців промовляє тільки до освічених людей...

Однаково українська політика, як українська наука вимагають, щоб їх підвищувати, а не стягати вділ. Ані політикою, ані тим паче наукою не є патріотичні тиради. Українська політика вимагає української науки на високому рівні, змістом і формою, — українська наука мусить так репрезентувати себе, щоб не приносити стиду політиці. Тому добре сталося, що один приявний при схвалюванні резолюцій Наукового з'їзду з нагоди 100-річчя НТШ професор, який приєднався до критичних голосів, погодився скоротити і передаґувати ту резолюцію, що — як довідуємось — вже сталося.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Мих. Калимник

АРМІЯ КРИВОГО СЛОВА

Куритиба. — Серед інтелектуального світу на Заході віддавна вже нуртує думка, як то може так довго існувати СССР, де все життя противне людській психіці, де сам уряд діє проти ним же встановлених законів, проти народних інтересів. І це явище, у вимірі понад півстолітнього існування червоної імперії, тут, на Заході, окреслюють як феномен. Тепер же, в зв'язку з недавніми заявами та інтерв'ю для західніх кореспондентів видатного гуманіста і борця за волю, академіка Андрія Сахарова, що так ясно та переконливо схарактеризував совєтську дійсність, слово „феномен" щораз частіше зустрічаємо в пресі вільного світу.

Але сьогодні той „феномен" на Заході намагаються докладніше з'ясувати, допушукатися справжніх причин, чому ж він все таки має місце в нашій добі і чому, наприклад, за висновками Сахарова, немає виглядів на його швидке усунення внутрішніми силами (народними масами — М. К.) Совєтського Союзу. Зустрічаємо вже в пресі й чимало „розгадок" цього явища, яке кладе щораз густіші тіні на цілу земську кулю. За Сахаровим та поза ним робляться наголоси на існування численної, на військовий лад здисциплінованої комуністичної партії (КПСС) з її ще прибудівками — комсомолом та профспілками; на широко розгалужену політичну поліцію, на мільйонові, добре вишколені та озброєні війська, на тотально зцентралізовані в руках московського імперського уряду всі життьові галузі. Такі подібного роду розважання з приводу совєтського „феномена" цілком слушні, речеві, однак неповні. Є ще один важливий важіль - складник у керівництві московського Кремлю, про який на Заході лише іноколи принагідно згадують (майже завжди згідно з совєтськими пресовими інформаціями), не надаючи йому належного значення.

Ми іноді подибуємо в західній пресі (зокрема в українській) вістки з СССР, що змобілізовано і вислано до таких то місцевостей 10, 15, 25, а то й більше тисяч пропаґандистів. Та й по всьому, тобто згадали і крапку поставили. А тут варто сказати багато, всебічно з'ясувати питання.

Згідно з програмою комуністичної партії і комсомолу, кожний член цих організацій мусить бути аґітатором та пропаґандистом. Але в дійсності так воно не є, бо далеко не кожна людина надається на це. Тому в кожному партійному і комсомольському осередкові заздалегідь добирають до керівного складу особу, яка має назву культпропа. Цей „низовий" культпроп в свою чергу добирає відповідних осіб і висилає їх до партійних шкіл районового мірила. Там тих курсантів ще переціджують: одних повертають до низових осередків, які на місці керують школами політосвіти (обов'язковими для всіх, навіть для безпартійних), а інших, здібніших до обласних партійних шкіл. Там також відбувається відповідний добір, і тих, хто ті школи закінчив з успіхом, надсилають до вищої партійної школи при ЦК КПУ чи ЦК ЛКСМУ. „Відмінників" навчання відряджують до найвищої партійної школи в Москві, де наука триває ще два роки. Випускники найвищих політичних шкіл посідають керівні становища з ділянок культури та пропаґанди в партійних, комсомольських державних та професійних організаціях, а окремі з них „вдосконалюються" в марксизмі - ленінізмі, дістаючи за це „наукові" звання, аж до „академіків" включно.

Низові пропаґандисти й аґітатори керують масовими політичними школами та гуртками переважно безплатно (лише дістають принагідні винагороди, мають краще постачання харчів, одягу). Культпроп же низової організації, в залежності від її розмірів, є або напівплатним або й повноплатним працівником.

У районі (райкомі) культпроп є повністю оплачуваний, як і повністю оплачуваними і такі особи, як керівник відділу політичного навчання, завідувач методичного кабінету кілька більш підготованих аґітаторів - пропаґандистів, які керують районовими семінарами підвищеного типу або викладають соціяльно - політичні дисципліни в школах різного типу. В міськкомах партії оплачуваний аґітаційно-пропаґандивний апарат значно ширший, в обкомах і при республіканських ЦК найширший.

Починаючи від міськкомів партії і комсомолу є спеціяльні секретарі у справах ідеології. Так, у Києві в ЦК КПУ таким секретарем є Маланчук, а в Москві в ЦК КПСС Суслов. Цим секретарям підлягають усі пропаґандисти та аґітатори, філії інституту Маркса-Леніна, вони втручаються також у викладання гуманітарних дисциплін (переважно історії, філософії, мови, літератури, керують відзначенням різних революційних свят, ювілеїв письменників.

Скільки є всіх пропаґандистів та аґітаторів в СССР сказати годі. Це належить до партійних таємниць. Але витрати на них величезні. Тепер погляньмо на систему їхньої діяльности.

З кожного більш - менш важливішого питання в пропаґандивному центрі в Москві опрацьовують відповідні тези. До тих тез додається так звана „методрозробка", в якій дається ширші пояснення теми, наводяться відповідні приклади. Ці матеріяли поступають потім до пропаґандивного центру в Києві, де їх пристосовують до конкретних умов України. З Києва це все йде до обкомів, а звідти до міськкомів та райкомів.

Буває ще й таке: в московській „Правді" друкують якусь статтю засадничого характеру. Тоді телеграфом подається „на місця" вказівки, як треба пояснювати ту статтю „широким масам". У випадках же, коли якусь справу, порушену та схвалену в центрі, потрібно якнайширше довести до відома всьому населенню, мобілізують отих 5, 10, 15, а то 25 і більше тисяч пропаґандистів і аґітаторів, переважно з низових організацій.

З найновіших прикладів вкажемо на промову головного совєтського пропаґандиста Михайла Суслова, який „пояснюючи" політику ЦК КПСС та уряду, зокрема Брежнєва, щодо „мирного співіснування" з Заходом, гостро застерігся, що „ідеологічна боротьба" між двома протилежними режимовими таборами ще більше посилюватиметься, аж до часу, „коли комунізм переможе в усьому світі". Промова Суслова була надрукована в совєтській пресі, і це викликало замішання в найширших колах Заходу, зокрема на конференції в Гельсінках. Михайло Суслов фактично перекреслив твердження генерального секретаря ЦК КПСС, Леоніда Брежнєва, про закінчення „холодної війни" між Заходом та Сходом.

У відгородженні населення СССР від Заходу велику ролю відіграють заглушування радіопересилань з вільних країн, гостра контроля туристів, що прибувають до червоної імперії, та багато інших засобів.

Опитування Ґаллупа виказує, що популярність през. Ніксона зросла

Останнє опитування Інститутом Ґаллупа, переведене між 30-им листопада та 3-м грудня, виказало, що популярність президента Ніксона зросла на 4 відсотки від попереднього опитування, переведеного між 2-им і 5-им листопада. В останньому опитуванні 31 відсоток запитаних заявили, що президент Ніксон добре виконує обов'язки свого посту, а місяць раніше тільки 27 відсотків схвалювали діяльність Президента. Цей зріст популярності Президента пояснюють тим, що президент Ніксон розпочав кампанію, метою якої є доказати свою непричетність до Вотерґейтської афери та, за словами самого президента Ніксона, „покласти кінець фальшивим поголоскам, про його особисті фінансові справи. Протягом минулого місяця президент Ніксон виголосив кілька промов, переважно в південних стейтах. На ці виступи Президента слухачі реаґували дуже позитивно, часто вітаючи його гучними оплесками.

З НАШИХ БУДНІВ

ХВИЛЮЮЧА ЗУСТРІЧ

Галерія Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку є не тільки тим місцем, де стало відбуваються мистецькі виставки, так збірні, як теж індивідуальні, але й гастенько буває місцем цікавих та хвилюючих зустрічань. Як це сталося в день відкриття ретроспективної виставки картин мистця-ювілята Клима Трохименка з Філядельфії, одного з найоригінальніших мистців еміграції, який, до речі, почав малювати в сталі віку, маючи 45 років життя, а проте його картини на ювілейній виставці виглядали так свіжо, ніби 75-літній маестро загав малювати тільки вчора...

Уявіть собі, що одним з перших любителів мистецтва, які відвідали Трохименкову виставку, був знаний громадянин-меценат, Володимир Юрківський, добродій Центру Українських Студій в Гарварді. Хтось з близьких приятелів п. Юрківського, мабуть мистець Василь Панкак, зразу пізнав нашого „стотисячника" і привітав його словами:

— Панове, наш Рокефеллер прийшов! Це ж пан Юрківський!

Публіка кинула оглядати картини, а зосередила всю свою увагу на „стотисячника". Не менше заскочений був появою мецената на його виставці сам мистець-ювілят, Клим Трохименко: він сердечно привітав пана Юрківського, обняв його раменами і сказав:

— Друже мій! Добродію! Яка це для мене честь, яка радість, що ви зволили відвідати мою виставку! Будь ласка, дозвольте за мною, я вам особисто все об'ясню і покажу.

— Дякую, пане Трохименко, — зідхнув тихо тихий і скромний, як завжди, меценат Гарварду. — Ну жаль, даремний буде ваш труд і добра воля все мені об'яснити, бо я майже нічого не бачу...

— Якто — нічого не бачите?!

— А так, що поволі втрачаю зір... Сліпну... Не помагають лікарі, спеціялісти. Чи це якась кара Божа мене постигла, чи що...

— Добродію мій! Не говоріть такого! — гаряче запротестував Трохименко. — Кара Божа — на вас?.. За віщо? За вашу жертвенність? За ваше золоте українське серце? За те, що стали добродієм нашої студіюючої молоді... Ні, цього не може бути!...

Він ще раз ухопив п. Юрківського в свої дужі рамена, міцно обняв і... заплакав. Щирі сльози мистцеві так схвилювали нашого мецената, що він і сам прослезився.

— Це добрий знак, — сказав мені потім голова ОМУА Михайло Черешньовський. — Я Трохименка знаю: він даремне сліз не проливає! Може виплаче нам якусь стипендію для молодого мистця, або хоч сотку-дві, щоб було чим заплатити одномісячний чинш за галерію...

Ікер

Іван Мартинюк

ВЕСІЛЬНІ ЗВИЧАЇ СЕЛА ЦЕНЕВА

(6)

В той час і молодий ходив по селі з дружбою і приспівував парубоцькі коломийки:

На що ж мені женитися,
На що ж мені жінки,
Коли мені молодиці
Приносять горівки.

На що ж мені женитися,
На що ж мені лиха,
Коли мене доглядає,
Стара ковалиха.

Молода заходила до дому молодого, а він заходив до її двору, а якщо було це в суботу, то вони відвідували й інші весілля. Молодий приходив на весілля молодої, брав її у танець і співав веселих коломийкових пісеньок:

Заграйти ми, музиченьки,
В яворові скрипки,
Нехай я си погуляю,
Ворогам на збитки.

Відтак молоді повертались до своїх домів. Увечорі на весілля прибували до дому молодого хлопці та дівчата. Коли закінчили обідати зі столів забирали посуд, а батьки залишались на ослонах; сідали на кожухах на верх вовною і тримали в руках по два боханці хліба. Молодий своям посеред хати, а староста йому „віншував":

Став той молодий перед Господом Богом,
Перед Пречистою Матіньков Божов,
Перед Святим Миколаєм,
Перед Святим Михаїлом Архистратигом,
Перед всіма угодниками Божими,
Перед своїм татом ріднім,
Перед своє мамов рідцов,
Перед своїми стриями, вуйками, стрийнами, вуйнами,
Перед своє родинов близьков і далеков,
Перед своїми сусідами й перед своїми дружбами.

Просив він покірно й смиренно, щоб його „благословили й в щасливу годиноньку на посаг посадили". Молодий цілував хліб і кланявся батькам низько до ніг, цілував їхні руки й лиця і просив благословення. Це саме повторялось тричі. Всі присутні стояли спокійно, музика не грала. Коли ж він кланявся втретє, молоді жінки співали:

Третій раз, Івасеньку, третій раз,
Поклонися батечку й мамонці зі сто раз
Не рік не два вони тебе годували,
Нім ся твого поклону дочекали!

Уклонившись батькам, молодий кланявся всім гостям та своїм друзям. Виходив до сіней і там вітався з приятелями. В той час дружби запрошували молодих жінок за стіл, переважно з родини молодого. Ті жінки були вже його свахами. Коли вже вони сиділи довкола стола, дружба виходив до сіней, брав молодого за рушничок і тричі просив у старости благословення. У руці держав галузку, якою робив хрест на одвірках дверей і вів молодого за стіл.

Коли ж молодий сидів за столом, дружба сідав біля нього. На столі стояла тарілка, прикрашена керамікою. У дзбаночку був трунок, а побіч нього закуска. Тоді засвічували свічку, застромлювали її у хліб і починали „дарувати". Першими йшли батько й мати. В руці тримали хусточку, бо відкритою рукою дарувати не було б щастя. Під час дарування молодий цілував батьків у руки й лиця, а дружба подавав напої і закуску. Тоді свашки співали:

Колує місяченько, колує,
Тепер м'я батечко дарує,
Великим даром посагом,
Щастям здоров'ям доленьков.

Після батьків дарувала родина, сусіди, приятелі й знайомі. Всіх гостили напоями і закускою, а свахи співали кожному, хто тільки дарував, ту саму пісеньку.

***

У домі молодої відбувалась ця ж сама церемонія. Але там замість старости віншував хтось з її найближчої родини. Коли молода кланялась своїм батькам втретє, її дружки з дівчатами співали цю ж саму пісеньку, що молодому. Коли ж вона кланялася приятелям і знайомим, дівчата співали їй таку пісеньку:

Засвіти, брате, свічку,
Подивися по запєцку,
Чи нема там родини,
Найменшої дитини,
Найменшая дитина,
Щоби була щаслива.

Коли обдаровували молоду її батьки, дружки й дівчата співали іншу пісеньку:

Вступила Марусенька на поріг,
Махнула рушничком на свій рід,
В стороні, панянки, в стороні,
Тепер м'я батенько дарує,
Великим даром посагом щастям,
Здоров'ям добров доленьков.

(Продовження буде).

Студенти і курс української літератури в Ратгерсі

Студентський Клюб ім. Г. Сковороди в Ню Бренсвіку, Н. Дж. докладає всіх старань, щоб в академічну програму Ратгерського університету включити курс української літератури.

Заходи в цьому напрямі робились уже в минулих роках. Але щойно тепер адміністрація університету погодилась на такий проєкт. На пропозицію катедри слов'янських студій, факультет 1-го з центральних коледжів, декілька тижнів тому затвердив повнорічний курс української літератури. Є вже навіть викладач, є багато охочих студентів прослухати цей курс, залишається тільки одна трудність. Щоб забезпечити існування цього курсу принаймні на три наступні роки, наш студентський Клюб зобов'язався передати університетові — 10,000 долярів.

Ця трудність не лякає і не притуплює ентузіязму українського студентства в Ню Бренсвіку, яке думає зібрати цю суму до кінця цього академічного року. У зв'язку з цим студентський Клюб закликає місцеве українське громадянство прийти йому з допомогою. Із свого боку Клюб заініціював серію імпрез з метою здобути потрібну суму грошей, щоб виконати свої фінансові зобов'язання супроти університету.

Ось недавно Клюб влаштував осінню забаву, яка принесла 1000 долярів прибутку, що збільшило заощадження Клюбу до двох тисяч долярів.

Незабаром члени Клюбу виберуться з Колядою, сподіючись, що в українських хатах їх приймуть доброзичливо. Коляда призначена виключно на обговорювану в цьому дописі ціль.

В минулому місяці Управа Клюбу запросила на нараду репрезентантів всіх місцевих організацій і вони сприйняли ініціятиву Клюбу ентузіястично.

Наш Клюб начислює коло 50 членів; регулярно відбуває свої сходини кожної середи, влаштовує імпрези, бере активну участь в українському громадському житті. Цього літа п'ять наших студентів взяло участь в літній школі українознавства Гарвардського університету.

Встановлення курсу української літератури в Ратгерському університеті напевно буде нашим новим осягом. Тепер ці справи є значно легше реалізувати, бо факт встановлення Центру Українських Студій в Гарварді відчувається в багатьох університетах Америки. Ратгерський осяг вважатимемо „вібраціями" Гарварду.

Галина М. Тарнавська
(Віцепрезидент Студентського Клюбу ім. Г. Сковороди.)

УКРАЇНСЬКІ РІЗДВЯНІ ЗВИЧАЇ НА ТЕЛЕВІЗІЇ В БІНҐЕМТОН, Н. Й.

Бінґемтон. — Українські Різдвяні звичаї становитимуть частину одногодинної телевізійної програми „Голідей Геритидж", яка буде передавана освітньо - виховною телевізійною стацією WSKG, канал (UHF) в Бінґемтоні, Н. Й. Програма, яку можна буде бачити в околицях Бінґемтону, Джонсон Сіті та Ендікатту, буде передавана три рази, а саме в суботу, 15-го грудня в 5:30 вечора, а відтак 20-го грудня у 8-ій год. вечора та 24-го грудня в 10-ій год. вечора. Ця одногодинна програма поділена на дві частини. Перша частина присвячена звичаям, зв'язаним із жидівським святом Ханука, а в другій частині будуть показані українські Різдвяні звичаї.

Церковно-громадський Комітет у Клівленді закінчив працю

12 листопада 1973 р. Церковно-Громадський Комітет відбув ліквідаційне засідання і склав звіт із своєї праці від 9-го березня для підготови привітання Верховного Архиєпископа УКЦ, Блаженнішого Кир Йосифа, і гостини під час його перебування разом з Владиками Митрополії у Клівленді-Пармі в днях 15-17 травня 1973 року. В очолюванім деканом о. шамб. Дм. Греськом і д-ром Тарасом Антоновичем Комітеті прийняло участь 111 осіб з усіх 9 парохій деканату — духовних, мирян і делеґатів організацій. В тім числі було 16 почесних членів, 11 референтів, які виконали плянування й підготову, 81 членів тих референтур і 5 у Контрольній комісії.

Блаженніший Верховний Архиєпископ перебував у наших містах на запрошення українців та посадника Клівленду Ралфа Перка, які ентузіястично гостили Первоієрарха УКЦеркви, Ісповідника й Кардинала, разом з його почтом — Митрополитом Кир Амвросієм і Владикою Кир Василем із Філядельфії.

Релігійні торжества відбувалися в парохіях св. Андрія і св. Йосафата в Пармі, в яких парохами є о. Лев Тимків і о. Ярослав Сірко, а світська частина — святочний бенкет, — відбувся у залі конвенцій з участю 950 осіб. Посадник Перк гостив Первоієрарха в будинку міської управи як офіційного Гостя міста, був господарем піднесення прапора України на Ринковій площі і на ратуші, пресової конференції, прийняття в бюрі посадника; він вітав Гостя на летовищі і учасничав у Молебні в церкві св. Андрія.

Всі збірки Комітету і парохії деканату та дохід з бенкету, разом 22,429 дол., доручено Їх Блаженству як даток від українців Огайо на Патріярший Фонд УКПЦ. Також доручено до архіву Їх Блаженства всі пам'ятки, пов'язані з відвідинами Клівленду і Парми в числі 350 назв.

Комітет видав друком Ліквідаційне Звідомлення „Де згода — там перемога!", яке має 96 сторінок, в тому 32 ілюстрації. У цьому звіті поданий другий список жертводавців і рахункове замкнення, подяки, всі привітальні промови, фотографії й інформації про врочистості, про пресові звідомлення і т.п.

Жертводавці на Дар Любови Верховному Архиєпископові можуть цей звіт одержати у своїх парохіяльних урядах. Можна теж замовити його у ліквідатора Комітету на адресу: 4176 Spring Crest Drive, Cleveland, Ohio 44144. Ціна 1.25 дол. з пересилкою.

Степан Кіпта

Стипендії ім. Василя Симоненка у 10-ту річницю смерти поета й патріота

(УІС „СМОЛОСКИП"). Для відзначення 10-ої річниці з дня смерти Василя Симоненка, українського поета й патріота, Українське Видавництво й Українська Інформаційна Служба „Смолоскип", які носять його ім'я, проголошують стипендію ім. Василя Симоненка в сумі 1000 дол.

Стипендії ім. В. Симоненка будуть призначуватися кожного року за:

— Переклади на чужі мови творів українського самвидаву (публіцистика й проза);

— Переклади на чужі мови самвидавної і забороненої в УССР української поезії.

— Зредагування в чужих мовах творів і документів українського самвидаву.

Першу стипендію в 1000 дол. „Смолоскип" призначує на 1974 рік за зроблення перекладу на англійську мову Споминів Данила Шумука.

Усіх осіб, які зацікавлені одержати стипендію (без огляду на вік) просимо звертатися за докладнішими інформаціями в справі стипендійного конкурсу, на адресу: Smoloskyp, P.O. Box 6066, Patterson Station, Baltimore, Md. 21231, U.S.A.

Загальні Збори Відділу УККА у Балтиморі

Балтимор, Мд. (Б. С.) — Загальні Збори Відділу УККА в Балтиморі відбулися 25 листопада 1973 р. о год. 5-ій по полудні в Домі Української Молоді. Збори вела президія в складі: мгр Андрій Чорнодольський — голова, мгр Павло Фенчак і Олег Хома — секретарі. Парляментаристом обрано Степана Васараба, завданням якого було рішати процедуральні спори в ході нарад.

За уступаючу управу звітував Василь Татчин, уступаючий голова Відділу, звіт якого доповнили пізніше звіти поодиноких референтів. На його заклик присутні вшанували пам'ять членів управи сл. п. Володимира Чорнодольського, голови Відділу, і сл. п. Богдана Мельника, голови Контрольної комісії, які відійшли від нас у березні 1973 р.

У своїй праці Відділ УККА подбав про відзначення роковин національних свят, подбав про проклямацію 22 січня „Днем Незалежности України" губернатором стейту і посадником міста, вислав проклямацію „Тижня Поневолених Націй" губернатором, промову, конґресмена Сарбейна в Конґресі в обороні прав українського народу. Відділ заініціював рівнож постання громадських комітетів для відзначення Помісности УКЦ та 80-ліття Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа та відзначення 200-ліття Незалежности ЗСА українцями в Мериленді. Останній Комітет побудований в той спосіб, що крім участи в загальноамериканських святкуваннях, створена в ньому історична секція подбає про виготовлення до 1976 р. історії українців в Мериленді.

Збори уділили абсолюторію уступаючій управі та обрали нову в слідуючому складі: інж. Богдан Саламаха — голова, мгр Андрій Чорнодольський — заступник голови, Андрій Радь — секретар, Андрій Чорний — касир, Теофіль Попович — реф. УНФонду, Степан Васараб — реф. Зовнішніх в'язків і англомовний секретар, Іван Радь – орг. реф., Володимир Стельмах — господар. Членами управи стали: ген. Петро Самутин Об. ВУА), Оксана Ласійчук і Олег Хома (УСГ), Іванна Бабяк (ОЖ ОЧСУ), Василь Татчин, Іван Малко (УНС), СУА і Пласт (зарезервовані місця). Головою Контрольної комісії обрано Михайла Вацлавова, членами — Петра Верного і Миколу Турика, головою Суду став мгр Клим Бабяк, членами — Микола Яремко і Василь Олексюк.

У глибокому сумі повідомляємо Членство і всю Українську Громаду про ненадійну смерть

ДРУГА

СЕМЕНА ЛУПАЦІЯ

який відійшов у Вічність 9-го грудня 1973 року у Філядельфії, Па.

У різні часи займав бл. п. Друг Семен Лупацій відповідальні пости, зокрема на становищі районового провідника в широких просторах Карпат та опісля як член охорони сл. п. Провідника ОУН Степана Бандери.

Відійшов від нас один із тих скромних членів ОУН, які завжди були готові виконати хоч би й найтрудніші доручення Проводу, не чекаючи за те ні похвал ні відзначень.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Високоповажаній Дружині і всій Родині, висловлюємо щире і глибоке співчуття.

Провід ОУН

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що дня 20-го листопада 1973 року, по короткій недузі відійшла у Вічність наша Дорога

МАМА і СЕСТРА

бл. п.

МАРІЯ БЕРЕЗЮК

народжена в Коломиї, Україна, проживши 87 років.

ПОХОРОН відбувся 24-го листопада 1973 р. в Детройті, Міш.

В глибокому смутку:

син — МИРОН
сестра — ПАВЛИНА з Родиною в Україні

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Любого СИНА і ДРУГА

бл. п.

МИКОЛИ ДЕРБУША

буде відправлена

ПАНАХИДА

у церкві св. Архистратига Михаїла 19-го грудня 1973 р. о год. 7-ій веч.

Ласкаво запрошую своїх Друзів і Знайомих прибути на Панахиду і разом зі мною помолитися за спокій Його душі.

МАМА

В першу болючу річницю трагічної смерти нашого Найдорожчого МУЖА, БАТЬКА і БРАТА

бл. п.

Д-ра ВІКТОРА САЙКЕВИЧА

наша найсердечніша

ПОДЯКА

Всім, що віддали останню прислугу Покійному.

Не маючи змоги подякувати кожному зокрема і щоб когось не поминути та не образити, хочемо цією дорогою подякувати Всім безіменно.

Сердечно дякуємо Всім Отцям, які брали участь в похоронних відправах. Особливо дякуємо Всім Отцям Церкви св. Володимира і Ольги за Поминальні Служби Божі і Панахиди та прощальні слова над домовиною Покійного. Рівнож наше щире спасибі Хорові Прометей за спів під час похоронних відправ.

Щиро дякуємо Всім, що приїхали на похорон з далеких сторін Канади і Америки.

Сердечна подяка Всім Колеґам-Лікарям і Приятелям Покійного за останні прислуги Йому в похоронному заведенні, в Церкві, та на цвинтарі.

Щира подяка Всім за дописи про Покійного в часописах і журналах, та за прощальні слова над домовиною.

Всім Жертводавцям на Будову Церкви, на Служби Божі, та на інші добродійні цілі — наша щиросердечна подяка.

Дякуємо Всім за вінки, квіти, телеграми, листи і картки співчуття, та Всім, що брали участь у похоронах.

Сердечно дякуємо Всім нашим Приятелям, що зайнялися і вирядили в Україну сестру Покійного, яка на жаль приїхала сюди вже по похороні.

Я, дружина Покійного, (що була тяжко ранена у тім самім випадку), до глибини зворушена і вдячна Всім, що молилися за моє здоров'я, Всім, що виказали мені і моїм дітям стільки співчуття, опіки і помочі під час мого побуту в шпиталі.

Нехай Всемогучий Бог винагородить Вам Усім стократно.

Дружина — МАРІЯ
Дочка — ІРИНА з мужем МИКОЛОЮ БОРУТОЮ
Син — ОРЕСТ
Брат — Д-р ПЕТРО
Сестра, та ближча і дальша Рідня на Рідних Землях

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо щиру подяку нашій Рідні, Приятелям, Знайомим і Всім, що прийшли з потіхою та поміччю в тяжких хвилинах нашого горя з приводу смерти нашої Найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБЦІ

сл. п. СТЕФАНІЇ ШАВАЛИ

Складаємо щиру подяку Впр. о. парохові Павлові Малюдзі та Впр. о. Михайлові Перетятковї за молитви та похоронні відправи, д-рові Володимирові Гукові за дбайливу та повну посвяти лікарську опіку, о. Михайлові Перетяткові та п. Ользі Муссаковській за зворушливі прощальні промови та проф. Михайлові Добушеві та Членам Хору за прикрашення похоронної відправи співом.

В моральній піддержці у перших хвилинах нашої трагедії, наша особлива подяка нашій рідні: Ірені і Романові Кочержукам, теті Марії Рудзінській, Герті й Любомирові Рудзінським, теще Олі Турянській, Таїсі й Ярославові Турянським, Марії й Богданові Полянським і нашим приятелям п. Софії Криштальській, інж. Миколі й Марії Семанишинам і п. Ларисі й Дмитрові Пенцакам.

Висловлюємо нашу щиру подяку за пожертви на Служби Божі, молитви за спокій душі Покійної та вислови співчуття. Щиро дякуємо за вінці та квіти панству Кочержукам, Рудзінським, Лазіркам, Полянським, Демедюкам, Сілецьким, Няйкам, п. А. Багній та товаришці Покійної Лесі з України.

Дякуємо власникам похоронного заведення Литвин і Литвин за взірцеве переведення похорону та Паням зі Сестрицтва св. Покрови при Церкві-Пам'ятнику св. Андрія за приготовлення поминального обіду.

Щиро дякуємо Всім, що вшановуючи пам'ять Покійної зложили свої пожертви на фонд Верховного Архиєпископа в сумі 285.00 дол., які переслано до Риму на руки Їх Блаженства Верховного Архиєпископа і Кардинала Кир Йосифа.

Жертви зложили:

дол. 30.00 — Анна і Павло Ґут та Петрина і Віктор Романишин;
дол. 25.00 — проф. Ігор і Дарія Зелик, мгр. Марія, Софія і Богдан Гаврилишин;
дол. 20.00 — Анна і Василь Дубас, д-р Василь, Ірина і Ярослав Небелюк, д-р Богданна Свистун, Таїса й Ярослав Турянські;
дол. 10.00 — Михайло Вишатицький, мгр. Люба й інж. Роман Галібей, проф. Іван і Степаніда Зелик, Павло і Євген Зубальські, інж. Володимир і Надія Кух, інж. Юліян і Орися Охримович, Галина Підлуська, інж. Богдан і Ольга Попович, д-р Люїс і Дарія Рівела, д-р Ірина і Зенон Терлецькі, Осипа й Ярослав Яворські;
дол. 5.00 — інж. Юліян і Ольга Муссаковські, Бедя Рондяк, Інез і Володимир Рондяк.

Нехай Всевишній Господь винагородить сторицею Вашу відданість, труд і жертву.

МИХАЙЛО ШАВАЛА — муж
ЛЮБА й ІВАН ТУРЯНСЬКІ — донька і зять з синами: ЮРІЄМ і БОРИСОМ